

TJÄNSTESKRIVELSE

Arbets- och företagsnämnden

Fördjupad analys av avbrott för SFI-elever

Förslag till beslut

Arbets- och företagsnämnden beslutar att notera informationen om en fördjupad analys om avbrott i SFI-utbildningen.

Sammanfattning

Vid sammanträdet den 25 september 2013 beslutade arbets- och företagsnämnden att ge rektorn för vuxenutbildning i uppdrag att återkomma med en djupare konsekvensanalys ifall om nämnden gjorde komvux mer baktung samt att rektorn kommer med en särskild utredning av i SFI avbrott.

Arbets- och företagsenheten har inlett ett arbete med att se över ersättningsystemen inom kundval vuxenutbildning inklusive svenskundervisning för invandrare (SFI). Enheten återkommer till nämnden med resultaten av översynen och kommer då redovisa möjligheter att göra ersättningen ”mer baktung”.

Hälften av jobb- och utbildningsexperter inom SFI i Nacka kommun anger att det är lika vanligt med avbrott för elever inom SFI som för övriga elever i vuxenutbildningen, övriga anser att det är vanligare. Den viktigaste orsaken till avbrott för SFI-elever är att eleven har fått jobb.

Kommunförbundet Stockholms län har nyligen presenterat en sammanställning av länskommunernas arbete med SFI. Rapporten belyser att avbrott kan ses som en indikator på kvalitet. 2010 gjorde Skolinspektionen en granskning av SFI, rapporten visar att det är stora skillnader mellan kommunernas SFI och att en individualiserad undervisning behövs då eleverna har olika bakgrunder.

Arbets- och företagsnämnden har beslutat genomföra en utvärdering av kundval vuxenutbildning 2013 och kommer att redovisa rapporten vid nämndens sammanträde i april 2014.

Ärendet

Den 25 september 2013 beslutade arbets- och företagsnämnden:

Arbets- och företagsnämnden noterar informationen. Arbets- och företagsnämnden ger rektorn för vuxenutbildning i uppdrag att återkomma med en djupare konsekvensanalys ifall om nämnden gjorde komvux mer baktung samt att rektorn kommer med en särskild utredning av i SFI avbrott.

Arbets- och företagsenheten har inlett ett arbete med att se över ersättningssystemen inom kundval vuxenutbildning inklusive SFI. Enheten återkommer till nämnden med resultaten av översynen och kommer då att pröva möjligheterna att göra ersättningen ”mer baktung”.

Arbets- och företagsenheten har gjort en särskild utredning om avbrott i SFI som redovisas i denna skrivelse.

Resultat

Arbets- och företagsenheten har använt flera källor för att få bättre kunskaper om bakgrunden till avbrotten i Nackas SFI.

1. Enkät till alla jobb- och utbildningsexperter inom SFI i Nacka 2013

En enkät har skickats ut till samtliga jobb- och utbildningsexperter inom SFI i Nackas vuxenutbildning (nio stycken). Följande framgår av enkätsvaren:

- 50 procent anger att det är lika vanligt med avbrott i SFI som i övrig vuxenutbildning
- De vanligaste orsakerna till avbrott är att eleven har (i fallande ordning)
 - Fått jobb
 - Flyttat till annan kommun
 - Kommit in på annan utbildning
 - Är sjuk/fått barn
- Fyra av fem jobb- och utbildningsexperter inom SFI anger att de gör speciella insatser för att motverka avbrott, bl.a.:
 - ”Individanpassar schema efter de studerandes behov.”
 - ”Ger elever möjlighet att byta studietid vid behov”
 - ”Kontaktar via mail eller telefon.”
 - ”Information att eleverna har möjlighet att komma tillbaka (efter fött barn t ex.)”
 - ”Vi berättar om kvällskurser om elever t ex fått jobb.”
 - ”Flexibla scheman om undervisningstiden inte fungerar p g a jobb”
 - ”Vi upplever att AF skulle ha mer kontakt med skolan för att elever får en samlad undervisning. AF kräver att elever söker arbete heltid ---kan inte studera då--- och utan svenska inget jobb!!!!”
 - ”Progression är svårt att nå om eleven springer mellan skola”
 - ”Flyttar elever till kvällskurser om elev fått jobb.”

- ”Vi har infört mentorstid för att elever enskilt ska kunna prata med sin lärare om problem/hälsa/jobb/familj m m. Så varje elev har en mentor som har ett särskilt ansvar för eleven.”
- ”Mer flexibilitet i kursupplägget; möjlighet att kombinera dag och kvällsstudier eller distans; lektionsinnehåll som läggs ut på gruppens blogg så att de som har missat lektionen har tillgång till den; tydlig information; läraren har mejlkontakt med eleverna.”
- ”Om en elev har fått jobb då rekommenderar vi honom/henne att fortsätta läsa på kvällen. Om en elev väntar barn försöker vi att hon skall läsa mera för att bli testa innan hon får barnet så att hon inte förlorar tid när hon kommer tillbaka efter mammaledig.”

Sammanfattningsvis ger enkätsvaren en bild av att jobb- och utbildningsexperterna arbetar målmedvetet för att minska avbrotten bland SFI-eleverna och att olika initiativ, baserade på individuella förutsättningar, tas för att ge stöd till eleven.

2. Svenskundervisning för invandrare, Kvalitetsrapport 2010:7 Skolinspektionen

2010 gjorde Skolinspektionen en granskning av SFI-undervisningen i 25 kommuner genom att hämta information från bl a 370 intervjuer av elever, lärare, skolledare, anställda vid Arbetsförmedlingen med flera (se bilaga 1). Av rapporten framgår vidare:

”Skolinspektionens granskning ger exempel på väl fungerande verksamheter men också på områden som behöver stärkas för att höja utbildningens kvalitet. Resultatet visar att individuell kartläggning och studieplanering behöver utgöra bättre grund för utbildningens utformning... Genomförandet av en individuellt anpassad SFI-utbildning förutsätter en väl fungerande samverkan mellan olika aktörer. Samverkan mellan SFI, andra kommunala instanser och Arbetsförmedling behöver därför stärkas...”

Rapporten belyser även avbrott för SFI-elever och följande kommentar lämnas bland annat:

”Vissa kombinerar SFI med praktik, arbete och annan utbildning; deltagare med flyktningbakgrund påbörjar ofta SFI kort efter ankomsten till Sverige, de kommer från krigsdrabbade områden och en del har psykiska och/eller fysiska funktionshinder; majoriteten SFI-deltagare är i barnafödande ålder vilket innebär att många har eller får ansvar för små barn under studierna och gör avbrott på grund av graviditet, föräldraledighet och vård av barn.”

Sammanfattningsvis visar rapporten att det är stora skillnader mellan kommunernas SFI-undervisning och att en individualiserad undervisning behövs då eleverna har så olika bakgrunder.

Arbets- och företagsenhetens synpunkter

Hälften av alla jobb- och utbildningsexperter som verkar inom SFI i Nacka anger att det är lika vanligt med avbrott för elever i SFI som för övriga elever i vuxenutbildningen, övriga anser att det är vanligare. Den viktigaste orsaken till avbrott för SFI-elever är att eleven har fått jobb. Då endast en liten andel av SFI-eleverna har något försörjningsstöd (uppskattningsvis en av fem) och då SFI-studier inte medger rätt till studiemedel är det inte konstigt om eleverna väljer att göra avbrott och ta ett jobb för att klara sin försörjning. Det är dock viktigt att eleverna sedan kommer tillbaka till undervisningen och fullföljer SFI.

Att SFI-elever arbetar parallellt med undervisningen kan vara positivt och bidra till språkutvecklingen, jämför arbets- och företagsnämndens beslut om att erbjuda praktik för samtliga SFI-elever. Det kan dock finnas en risk för att SFI-elever lämnar undervisningen med otillräckliga kunskaper i svenska och därmed får svårigheter med integrationen. Arbets- och företagsenheten anser därför att det är positivt att Jobbexperter SFI-anordnarna är aktiva och tar olika initiativ för att stödja elevernas lärande och få dem att fullfölja utbildningen.

Nacka kommun är drivande i arbetet med att utveckla en gemensam vuxregion, under ledning av Kommunförbundet Stockholms län (KSL). KSL har nyligen presenterat rapporten "Stockholms län utvecklar SFI" (bilaga 2). I rapporten diskuteras olika sätt att förstärka och utveckla kvaliteten i SFI-undervisningen. Avbrott kan ses som en indikator på kvalitet och i rapporten ges förslag på gemensamma rutiner för att mäta och följa upp avbrott. I rapporten redovisas flera goda exempel på hur kommunerna arbetar med att utveckla SFI och olika nationella förslag som kan påverka det fortsatta arbetet.

Det är värt att notera att den nyligen presenterade utredningen "Svenska för invandrare - valfrihet, flexibilitet och individanpassning" (SOU 2013:76) har inspirerats av Nacka kommuns uppbyggnad av SFI. Flera av de förslag som presenteras i utredningen ingår sedan tidigare i Nackas kommuns SFI. I praktiken medför detta att om riksdagen godkänner den kommande propositionen, som bygger på utredningen, så är kommunen väl förberedd för de kommande förändringarna.

Arbets- och företagsenheten ser ett stort värde i att utveckla gemensamma system för att mäta kvalitet och resultat i länskommunernas vuxenutbildning, inklusive SFI. Detta eftersom den nationella statistiken har flera brister, bland annat redovisas resultaten inte på anordnarnivå utan på kommunnivå och eftersläpningen i redovisningen är stor). Med hjälp av gemensamma system ges möjlighet att lära av varandra genom utbyte av kunskaper och erfarenheter. Vidare kan anordnare med mindre bra resultat identifieras och erbjudas stöd i syfte att förbättra resultaten.

Nacka kommun har tecknat ett avtal med Arbetsförmedlingen Nacka – Värmdö. Där regleras samarbetet i flera frågor som är viktiga för SFI-eleverna.

Arbets- och företagsnämnden beslutade att genomföra en utvärdering av kundval vuxenutbildning under 2013. En extern konsult har genomfört utvärderingen och ren slutrapport har redovisats. I rapporten ges flera förslag till förbättringar av SFI. Rapporten kommer att presenteras för nämnden vid sammanträdet i april 2014.

Allt fler av Nackas kommun SFI-elever fullföljer kurser med godkänt betyg, se tabellen:

Enhet	Antal kursdeltagare	Andel avbrott	Andel betyg	Andel kvar i utbildning
Eductus	296	33	53	14
Competens	3	33	0	67
Folkuniversitetet	34	18	50	32
Hermods	4	25	50	25
Kunskapsbolaget Integra	108	32	35	32
Lernia	36	39	31	31
Niketo	3	0	100	0
Omsorgslyftet	142	40	34	25
SFI Söderort	2	0	100	0
Värmdö kommun	2	100	0	0
Summa	630	34	44	22

Andelen som fullföljer kursen med godkänt betyg har de senaste åren ökat från 33 till 44 procent (elever som påbörjade kursen våren 2013 och nådde ett godkänt betyg senast under hösten 2013). Det är stora skillnader mellan resultaten hos olika jobb- och utbildningsexperter. Rektor för vuxenutbildningen kommer att gå igenom resultaten vid de kommande verksamhetsbesöken våren 2014.

Bilagor

1. Svenskundervisning för invandrare, Kvalitetsrapport 2010:7 Skolinspektionen
2. Stockholms län utvecklar SFI – en kartläggning av SFI-verksamheterna. Rapport 2013, Kommunförbundet Stockholms län

Malin Westerback
Arbetsmarknadsdirektör
Stadsledningskontoret

Staffan Ström
Rektor för vuxenutbildningen
Arbets- och företagsenheten